

Datum
2011-06-13

Identitet
TN 1105-130
SL 2011-04269

Trafiknämnden

Förslag till miljöpolitiskt program för Stockholms läns landsting 2012-2016

Landstingstyrelsens förvaltning (LSF) har utarbetat ett miljöprogram för landstinget gällande tidsperioden 2012-2016. Tjänstemän från AB Storstockholms lokaltrafik (SL) har varit representerade i såväl styrgrupp som arbetsgrupper under programmets framtagande. Den 13 december 2010 sändes programmet på tjänstemannaremiss vilken besvarades av SL den 8 februari 2011. Efter vissa korrigeringar i det ursprungliga förslaget har LSF nu sänt programmet på remiss till landstingets nämnder och styrelser.

SL har gått igenom förslaget och ägnat speciell uppmärksamhet åt de delar som berör SL:s egen verksamhet. Delmålet om 75 % förnybart bränsle i transporter har störst påverkan på SL:s verksamhet. I det hittillsvarande arbetet med att öka inslaget av förnybart bränsle till 50 % har SL varit hänvisat till storskaliga satsningar på ett fåtal dyra drivmedelsalternativ. En utökning av dessa för att nå 75 %-målet skulle medföra merkostnader på ca. 225 miljoner kr/år. SL bedömer dock att merkostnaderna kan reduceras till ca. 15 miljoner kr/år. En förutsättning för att nå denna relativt låga merkostnad är introduktionen av nya drivmedelsalternativ med betydligt mer gynnsam kostnadsbild. En annan förutsättning är att ökningen av förnybart drivmedel kan ske inom kommande konkurrensutsatta trafikupphandlingar och inte behöva adderas till befintliga avtal.

SL:s samlade bedömning att programmet är ambitiöst men möjligt att genomföra. Under nämnda förutsättningar skulle programmets införande leda till merkostnader för SL-trafiken i storleksordningen 15-20 miljoner kr per år.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

- att godkänna LSF:s förslag till miljöpolitiskt program för Stockholms läns landsting, samt
- att avge bilagda förslag till yttrande som svar på LSF:s remiss om förslag till miljöpolitiskt program.

Göran Gunnarsson
Verkställande direktör

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling

Bilaga

Svar på remissen "Förslag till miljöpolitiskt program för Stockholms län 2012-2016"

Datum
2011-06-09

Identitet
SL-2011-04269

Informationssäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Vår referens
Stefan Wallin
08-686 3868
stefan.wallin@sl.se
Er referens
LS 1010-0851

Landstingsstyrelsens förvaltning
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm

Svar på remissen ”förslag till miljöpolitiskt program för Stockholms läns landsting 2012-2016”

Bakgrund

Trafiknämnden (TN) har från Landstingsstyrelsens förvaltning (LSF) mottagit rubricerade remiss, daterad 5:e maj 2011. TN:s svar har beretts vid avdelningen för Strategisk utveckling inom AB Storstockholms lokaltrafik (SL).

Landstinget i Stockholm har under flera år bedrivit ett mycket ambitiöst miljöarbete. SL har, som en betydande part i detta arbete, utvecklat en kollektivtrafik vars miljöprestanda väcker genklang i hela världen. Många internationella delegationer besöker SL varje år för att exempelvis studera övergången till energi från förnybara källor. Därmed får SL:s kunskaper och erfarenheter en internationell spridning och effekt som vida överstiger den lokala effekten inom länet.

Övergripande synpunkter

En avgörande ingrediens i SL:s miljöarbete är de övergripande mål som ägaren, SLL, beslutar om i de återkommande miljöprogrammen för SLL. De landstingspolitiska miljöbesluten utgör, vid sidan av lagstiftningen, ett styrande dokument för SL:s eget arbete med inriktning, prioritering, planering samt genomförande av miljöåtgärder.

SL har i ett tjänstemannayttrande (SL-2011-00896) på en tidigare remiss meddelat LSF flera synpunkter om sådant som borde ändras, läggas till eller tas bort från ett tidigare förslag. SL anser dock att det föreliggande förslaget i stort harmonierar med SL:s uppfattning och att de få punkter där SL ännu har avvikande syn inte är av allvarigare art än att programmet kan gå vidare till beslut.

I det remitterade förslaget har Landstingsstyrelsens förvaltning (LSF) valt att fokusera på tre övergripande miljömålsområden där SLL:s verksamheter kan bidra till signifikanta förbättringar. De tre områdena - klimateffektivitet, resurseffektivitet och ett hälsofrämjande miljöarbete - utgår ifrån de största

Postadress
AB Storstockholms Lokaltrafik
105 73 Stockholm
Besöksadress
Lindhagensgatan 100
☐ Thorildsplan/Stadshagen

Leveransadress
Lindhagensgatan 100
Godsmottagningen
112 51 Stockholm

Telefon vx
08-686 1600
Fax
08-686 16 06

E-post
registrator@sl.se
Internet
sl.se

Bankgiro
5215-0364
Org.nr
556013-0683

Datum
2011-05-31

Identitet
SL-2011-04269

Informationssäkerhetsklass
K1 (Öppen)

miljöpåverkingarna som dagens landstingsverksamheter medför, kopplat till de positiva effekter som verksamheterna har för länets innevånare. Programmets mål bygger huvudsakligen vidare på målsättningar och inriktningar från tidigare miljöpolitiska program vilket medför en god kontinuitet i miljöarbetet.

I nedanstående text kommenteras specifikt de delar av förslaget som särskilt berör SL:s verksamhet.

SYNUNKTER BILAGA 1

Miljömålsområde 1 – Klimateffektivt landsting

Delmål 1 Effektivare energianvändning

- År 2016 ska energianvändningen för värme, el och transporter i landstingsfinansierad verksamhet ha minskat med 10 procent jämfört med år 2011.

SL har i olika sammanhang pekat på svårigheterna att nå detta mål, speciellt för spårtrafiken. LSF har därför meddelat att spårtrafiken kommer att undantas från målet. Detta kommer att framgå av ett "specifikationsdokument" som ska tas fram.

Delmål 2 Energieffektiva transporter

- År 2016 ska resandet med SL (allmän kollektivtrafik) ha ökat med minst bibehållen marknadsandel jämfört med 2011.

I Trafikplan 2020 och i det pågående arbetet med Genomförandestrategi för RUFSS har SL prognostiserat ungefär lika stor resandeutveckling som befolkningstillväxt vilket i så fall resulterar i en bibehållen marknadsandel inom den föreslagna investeringsvolymen till år 2020. Den föreslagna målbeskrivningen kan accepteras.

- År 2016 ska samtliga bilar som landstinget nyttjar vara miljöbilar och landstingets tjänsteresor ska vara klimatneutrala.

SL konstaterar att klimatkompensation av alla tjänsteresor medför ett administrativt arbete som inte utförs idag. Det är önskvärt att gemensamma riktlinjer tas fram av LSF för möjliggöra klimatkompensation på ett enhetligt sätt inom SLL:s bolag och förvaltningar.

Datum
2011-05-31

Identitet
SL-2011-04269

Informationssäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Begreppet "miljöbilar" måste ges en tydlig definition i det utlovade "specifikationsdokumentet". Miljöbilsdefinitionen bör kunna kopplas till målet om andelen förnybart bränsle.

Delmål 3 Övergång till förnybar energi

- År 2016 ska andelen förnybart bränsle till transporter i landstingsfinansierad verksamhet vara minst 75 %.

SL bedömer att det målet är möjligt att nå och att det är en logisk fortsättning på det arbete som redan inletts. Måluppfyllelsen medför dock merkostnader i trafik och infrastruktur. Hittills har SL-trafikens arbete med landstingets miljömål varit beroende av satsningar på storskalig användning av ett fåtal dyra drivmedelsalternativ. En utökad användning av dessa drivmedel för att nå 75 % förnybart vid utgången av 2016 kan medföra merkostnader på 225 miljoner kr per år. SL bedömer dock att merkostnaderna skulle kunna hållas nere till ca 15 miljoner kr/år. En förutsättning för att erhålla denna relativt låga merkostnad är introduktionen av nya drivmedelsalternativ med mer gynnsam kostnadsbild. En annan förutsättning är att ökningen av förnybart drivmedel kan ske inom kommande konkurrensutsatta trafikupphandlingar och inte behöva adderas till befintliga avtal.

För färdtjänstverksamheten är bedömningen att SL:s krav på miljöbilar (enligt statliga definitionen) och det generella förändringstrycket på regionens taxibolag är tillräckligt för att bidra till måluppfyllelse.

- År 2016 ska andelen förnybar energi för uppvärmning, kylning och el till lokaler där landstingsfinansierad verksamhet bedrivs vara minst 95 %.

SL bedömer att ett redan pågående utbyte av äldre oljepannor mot fjärrvärmeleveranser av förnybart ursprung harmonierar väl med målet om 95% andel förnybar energi under programperioden. SL:s kyla och el kommer redan från förnybara energikällor.

Delmål 6 Regionalplanera för lägre klimatpåverkan per invånare

- Landstinget ska via den regionala planeringen verka för att mängden CO₂-ekvivalenter per länsinvånare och år har minskat till 3,7 ton 2016. Genom energieffektivisering, omställning av energisystemet och planering av trafik, infrastruktur och bebyggelse i ett klimatperspektiv minskar CO₂-utsläppen.

Den fortsatta utvecklingen av kollektivtrafiken och miljöprogrammets CO₂ -mål torde spela en avgörande roll även för detta mål.

Datum
2011-05-31

Identitet
SL-2011-04269

Informationssäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Miljömålsområde 2 – Resurseffektivt landsting

Delmål 7 Kretsloppstänkande vid användning av varor och tjänster

- Landstinget ska ställa specifika och relevanta miljökrav vid alla upphandlingar av varor och tjänster. Under programperioden ska kraven i de mest miljöprioriterade upphandlingarna följas upp minst en gång per avtalsperiod.

Effektiva och certifierade miljöledningssystem som anpassats fullt ut till beställarrollen hos landstingets verksamheter bör kunna tillgodose dessa krav.

- 2016 ska landstingets nyinköp av några utvalda produktgrupper ha minskat med 20 procent jämfört med 2011. Under programperioden genomförs projekt inom SLL med syfte att öka återanvändningen av vissa utvalda produkter.

LSF skriver i bilaga 3 att avsikten är att genomföra projekt för att arbeta fram de produktgrupper som berörs av målet.

- Under perioden 2012-2016 ska landstinget genomföra minst ett projekt inom Grön IT och energianvändningen för IT ska ha minskat med 50 procent till 2016 jämfört med 2010. Mängden avfall och kemikalier ska ha minskat med 20 procent fram till 2016.

LSF skriver i bilaga 3 att begreppet IT behöver definieras närmare men att målet är avsett att omfatta datahallar, PC-arbetsplatser, skrivare och kopiatorer. Krav ska ställas i nya upphandlingar.

Delmål 9 Kretsloppsanpassat och resurssnålt byggande

- Vid nyproduktion av landstingets byggnader ska de ligga 30 procent lägre än Boverkets byggregler avseende energihushållning.
- Andelen sorterat avfall från landstingets byggentreprenader ska uppgå till minst 90 procent.

I bilaga 3 förtydligar LSF att målet gäller fristående byggnader med traditionell kontors- och affärsverksamhet och alltså inte SL:s depåbyggnader och liknande installationer som inte omfattas av Boverkets byggregler om energihushållning. Detta kommer att beskrivas närmare i ett kommande specifikationsdokument. Målet om 90 % sorterat avfall från landstingets byggentreprenader bedöms vara möjligt att nå.

Datum
2011-05-31

Identitet
SL-2011-04269

Informationssäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Delmål 10 Minskade mängder avfall och förbättrad avfallshantering

- År 2016 ska materialåtervinningsgraden i landstingsfinansierad verksamhet vara minst 25 procent.

I bilaga 3 beskriver LSF att en definition av begreppet återvinningsgrad behöver utarbetas och inkluderas i ett specifikationsdokument.

Delmål 11 Resurseffektiv och tillgänglig bebyggelsestruktur

- Landstinget ska via den regionala planeringen verka för att bebyggelsestrukturen blir mer ytsnål, energieffektiv och bättre anpassad till kollektivtrafiken. 2016 ska andelen av bebyggelsetillskott i goda kollektivtrafiklägen ha ökat jämfört med 2010.

Den fortsatta utvecklingen av kollektivtrafiken torde spela en roll även för detta mål.

Miljömålsområde 3 – Hälsofrämjande miljöarbete

Delmål 12 Minskade miljö- och hälsorisker med kemiska produkter och varor

- År 2016 ska alla kemikalier och kemiska produkter som är avvecklingsämnen enligt landstingets kemikaliestrategi vara borta från all landstingsfinansierad verksamhet. Totalt ska mängden utfasningsämnen ha minskat med 80 procent jämfört med 2006.

SL ställer redan idag krav på kontrollåtgärder hos entreprenörer avseende avvecklingsämnena och har inga kommentarer till målet.

- År 2016 ska all landstingsfinansierad verksamhet varken köpa in eller upphandla varor som innehåller avvecklingsämnena enligt landstingets kemikaliestrategi.

SL ställer redan idag krav på kontrollåtgärder hos entreprenörer avseende avvecklingsämnena och har inga kommentarer till målet.

- Under programperioden får endast material, som uppfyller Byggvarubedömningens kriterier för rekommenderat eller accepterat material, användas vid landstingets ny- eller ombyggnad.

SL ställer redan idag krav på användningen av Byggvarubedömningen hos entreprenörer och har inga kommentarer till målet .

Datum
2011-05-31

Identitet
SL-2011-04269

Informationssäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Delmål 14 Minskade utsläpp av föroreningar

- År 2016 ska utsläppen av partiklar och andra luftföroreningar till miljön från Stockholms lokaltrafik ha minskat med 10 procent jämfört med år 2011.

SL bedömer att målet är möjligt att nå genom att fortsätta att ställa krav på bussflottornas genomsnittsalder samt andelen förnybart drivmedel.